

nezná a jest proto tuto otázku řešiti buď podle obchodního zvyku (čl. 1 obchod. zák.) co do výkladu pojmu »vedoucí«, nebo podle jednotlivostí případu (nikoliv všeobecně), totiž, zda z jednání a úkonů, provedených za trvání pojistného poměru vedoucí pojišťovnou, jichž účinnost i pro druhou pojišťovnu byla pravidelně bezvýhradně uznávána podružnou pojišťovnou, lze souditi podle § 863 obč. zák., že vedoucí pojišťovna jest oprávněna s účinností pro podružnou pojišťovnu přijati i výpověď pojistné smlouvy podle § 65 (§ 167 čís. 24) zákona o pojišťovací smlouvě, zejména, zda ony úkony a jednání vedoucí pojišťovny nebo některé z nich byly takového právního významu pro podružnou pojišťovnu, že je lze pokládati za rovnocenné i přijetí výpovědi. I kdyby pojišťovna R. nebyla zmocnila vedoucí pojišťovnu ku přijetí výpovědi pojišťovací smlouvy, bylo by přijetí to vedoucí pojišťovnou účinným i pro R., pakli dřívější rovnocenné jiné úkony vedoucí pojišťovny byly uznávány účinnými i pro R., poněvadž třetí osoba jest chráněna důvěrou v zevnější okolnosti, byly-li přivedeny pojišťovnou R., tím, že účinnost jiných rovnocenných jednání, úkonů a opomenutí vedoucí pojišťovny uznávala. Tato zásada plyne nejen z § 367 poslední věty obč. zák., z ustanovení o omylu (§ 871 obč. zák. a násl.) a z ustanovení o veřejné a tajné plné moci (§ 1017 obč. zák.) a právní domněnce o plné moci § 837 obč. zák. a čl. 47 obchod. zák. a j., nýbrž i z § 914 obč. zák. a ze čl. 278 obchod. zák. o poctivosti v obchodním styku a o obchodní důvěře a víře. Jest proto provésti ony důkazy a zejména zjistiti, které úkony prováděla vedoucí pojišťovna s účinností pro pojišťovnu podružnou, a v souvislosti s provedenými již důkazy z toho odvoditi nutné závěry. Poněvadž se tak nestalo, bylo oba rozsudky nižších soudů zrušiti podle §§ 496 čís. 3, 513, 510 c. ř. s., při čemž se dodává, že nevádí, že v jiném sporu jiných stran, jak odpůrkyně dovolatele uvádí, bylo zjištěno, že oné obchodní zvyklosti není, ano jde o skutečnost, jež musí býti v každém sporu zjišťována samostatně. Dojdou-li nižší soudy k závěru, že styk pojistníka s vedoucí pojišťovnou byl takový, že lze z něho rozumově souditi, že vedoucí pojišťovna jednala tak, že to činilo zevní dojem, jakoby byla oprávněna ku přijetí výpovědi s účinností i pro žalující společnost, nelze výpovědní dopis z 21. července 1928 vykládati tak, že žalovaný vypovídá jen pojišťovací smlouvou uzavřenou s vedoucí společností, ano s hospodářského hlediska žalovaného nelze seznati rozumové důvody proč by vypovídal jen 60% smlouvy, a nikoliv celou, an nabyt držbu celé pojištěné nemovitosti.

Čís. 13500.

Pojišťovací smlouva.

Vedla-li při spolupojištění vedoucí pojišťovna veškerou korespondenci s pojistníkem, přijímala veškerá jeho prohlášení, ba i nabídky na změny pojišťovací smlouvy s účinností pro podružné pojišťovny a vyřízení sama pojistníku sdělovala, jest považovati vedoucí pojišťovnu za zmocněnu přijímati i výpověď pojišťovací smlouvy s účinností pro podružné pojišťovny.

(Rozh. ze dne 3. května 1934, Rv I 2068/32.)

Pojištění budov žalované firmy proti škodě z požáru převzaly tři pojišťovny: pojišťovna M. (žalobkyně), pojišťovna D. a pojišťovna F., každá jednou třetinou, při čemž pojišťovna D. vystupovala jako vedoucí. Žalovaný majitel firmy vypověděl dopisem ze dne 20. dubna 1929 pojišťovací smlouvu pojišťovně D. Žalobě pojišťovny M. o zaplacení premií procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Pojišťovací smlouvy, z nichž žalobkyně čerpá svůj nárok, jsou podle svého nesporného obsahu smlouvami společnými, z nichž každá se týká pojištění jedněch předmětů do určité výše za jednotnou pojišťovací premii a na nichž jsou na straně pojistitelů účastny tři pojišťovací společnosti M., D. a F. Na této právní povaze pojišťovacích smluv jako smluv společných nemění nic skutečnost, že každá z uvedených tří pojišťoven pojišťuje odvolateli jeho majetek proti požáru jen pro svůj stanovený podíl ($\frac{1}{3}$), neboť toto ustanovení nelze vykládati jinak, než že jím má býti vyloučen závazek solidární, který by vzhledem k tomu, že jde na straně pojišťoven o obchod podle čl. 271 čís. 3 obch. zák., podle čl. 280 obch. zák. jinak nastal. Jde-li však o smlouvu společnou, jest pojišťovnu D., která samojediná obstarávala jako vedoucí styk mezi odvolatelem a dalšími dvěma pojišťovnami, z nichž jednou je odpůrkyně, považovati za plnomocnici druhých dvou pojišťoven podle §§ 837 a 1190 obč. zák. a čl. 1 obch. zák. a tedy i za oprávněnou, aby za ostatní dvě pojišťovny přijala od odvolatele platně výpověď ze smlouvy pojišťovací, jež jak soud procesní zcela správně vyložil, byla odvolatelem společnosti D. dána včas. Pak je však také lhostejno, zda a kdy pojišťovna D. odpůrkyni o výpovědi ze smlouvy vyrozuměla, neboť k zachování výpovědní lhůty stačilo, že výpověď byla dána včas pojišťovně D., která ji mohla přijmouti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody :

Spolupojištěním se nazývá v oboru pojišťovacím pojištění téhož zájmu proti témuž nebezpečí na tutéž dobu u více než jedné pojišťovny tak, že vzniká tolik samostatných smluv, kolik jest pojišťoven, při čemž může každá z pojišťoven převzít ručení společně s druhou pojišťovnou, za celou pojistnou hodnotu, nebo odděleně tak, že každá ze zavazovaných pojišťoven ručí samostatně jen určitým dílem. V onom případě jde o jednotný pojišťovací poměr, v tomto případě jde o tolik samostatných pojišťovacích poměrů, kolik jest pojišťoven. V souzeném případě jde o tento případ, neboť ve všech třech pojistkách jest vyznačeno, jakým dílem podružné pojišťovny ručí za pojistnou hodnotu a jaká poměrná část pojistných premií každé z pojišťoven přísluší. Jde tudíž o tři samostatné na sobě nezávislé smlouvy a pojistné poměry. Jest další otázkou, zda smlouva se žalovanou společností byla uzavřena mezi ní a pojistníkem, zda tudíž i tento právní poměr působí zevně proti pojistníku, či zda jde jen o vnitřní poměr mezi tak zvanou vedoucí pojišťovnou D. a přistouplivší žalující pojišťovnou, jenž nebyl v žádném právním vztahu k pojistiteli. Podle pojistek uzavřel pojistník každou z oněch smluv i s pojišťovnou D. i se žalující pojišťovnou, třebaže

jeho pojistný návrh zněl jen na pojišťovnu D. Neboť pojišťovna D. zaslala pojistníku pojistky odchylné od návrhu v tom, že jsou označeny jako kolektivní, že práva a závazky byly na nich přesně rozděleny na každou z pojišťoven, že jsou podepsány všemi třemi pojišťovnami. Tím učinily všechny tři pojišťovny navrhovateli jinou nabídku (čl. 322 obch. zák.). Přijal-li navrhovatel pojistky ty bez námítky a závazky z nich plnil, došlo podle §§ 861 a 863 obč. zák. k uzavření tří samostatných pojišťovacích smluv mezi původním navrhovatelem a všemi třemi pojišťovnami a jde proto o tři samostatné, na sobě nezávislé právní poměry mezi pojistníkem a každou z pojišťoven, a může proto každá z pojišťovacích smluv zakládající samostatný právní poměr sama o sobě obstát. S hlediska hospodářského to snad není účelné, s právního hlediska jest to však přípustné, z čehož plyne, že lze jednu ze smluv zrušiti, ať výpovědí nebo souhlasem obou stran, a druhou ponechati v platnosti. Zbývá tudíž jen otázka, jaký právní význam má název »vedoucí pojišťovna« zejména, zda a v jakém rozsahu jest tato pojišťovna zmocněna jednati a přijímati prohlášení s účinností pro druhou pojišťovnu. Nezáleží na tom, zda podružné pojišťovny skutečně zmocnily vedoucí pojišťovnu i ku přijetí výpovědi pojišťovací smlouvy, čili nic, nýbrž na tom, jak styk vedoucí pojišťovny s pojistníkem na venek proti třetím působil, zda lze rozumně z toho souditi, že jednání vedoucí pojišťovny s pojistníkem bylo takového druhu, že připouští důsledný závěr, že jest oprávněna přijati i výpověď pojišťovací smlouvy s účinkem pro podružné pojišťovny, ana třetí osoba jest chráněna důvěrou v zevnější okolnosti, byly-li přivoděny jednající pojišťovnou D. tím, že účinnost jiných rovnocenných jednání, úkonů a opomenutí vedoucí pojišťovny i podružná pojišťovna třeba i mlčky uznávala. Tato zásada plyne nejen z § 367 poslední věty obč. zák., z ustanovení o omylu (§ 871 obč. zák. a násl.) a z ustanovení o veřejné a tajné plné moci § 1017 obč. zák., a z ustanovení o právní domněnce o plné moci § 837 obč. zák. a čl. 47 obch. zák. a j., nýbrž i z § 914 obč. zák. a čl. 278 obch. zák. o poctivosti v obchodním styku a o obchodní důvěře a víře. Nezáleží proto na tom, že není obchodní zvyklostí o tom, co znamená pojem »vedoucí pojišťovna«, nýbrž na tom záleží, co bylo zjištěno o obchodním styku pojistníka s pojišťovnou D. Zjištěno bylo a není to ani popřeno, že D. vedla veškerou korespondenci s pojistníkem, přijímala veškerá jeho prohlášení, ba i nabídky na změny pojišťovací smlouvy s účinností pro podružné pojišťovny a vyřízení sama pojistníku sdělovala. Třebaže k navrženým změnám a k jiným právním jednáním došlo po dohodě D. s ostatními pojišťovnami, jest odůvodněn závěr, že jednání D. zevně proti třetím osobám musilo u nich vzbuditi důvodné přesvědčení, že vedoucí pojišťovna jest oprávněna ku přijetí jakéhokoliv prohlášení pojistníka s účinností pro podružné pojišťovny. Zejména přejímání nabídek na změny pojišťovacích smluv jest co do právních důsledků rovnocenné s prohlášením o výpovědi celé smlouvy, poněvadž jde jen o jednostranné prohlášení, kterému se však může podružná pojišťovna vzpírat pro věcnou nedůvodnost právě tak, jako k nabídce obsahem smlouvy jest třeba souhlasu podružných pojišťoven tak, že v obou případech má pojišťovna vliv na účinnost toho nebo onoho projevu pojistníkovy. Nelze proto uznati, že z celého souboru

jednání D. má býti právě vytrženo jen prohlášení o výpovědi smlouvy. Naopak, sdělovala-li pojišťovna D. každé jiné prohlášení a návrhy pojištěncovy ostatním pojišťovnám a o vyřízení se s nimi dohodla, musil pojistník důvodně předpokládati, že tak učiní zavčas i ohledně výpovědi smlouvy. A poukazuje-li dovolatelka na Mánesův Versicherungslexikon z r. 1930 str. 1079 a násl., prezírá, že i tam se praví, že rozsah a objem pojmu »vedoucí« jest řešiti podle jednotlivostí případu. Nelze proto ani výpovědní dopis ze dne 20. dubna 1929 řízený jen na pojišťovnu D. vykládati tak, že žalovaný vypovídá jen jí pojišťovací smlouvu, ano s hospodářského hlediska žalovaného nelze najíti rozumové důvody, proč by vypovídal jen část smlouvy a nikoliv celou, když byl držitelem celé pojištěné nemovitosti a ostatních předmětů.

Čís. 13501.

Pojišťovací smlouva.

Zamlčel-li pojistník, uzavíraje pojišťovací smlouvu, obmyslně, že odmítnuto pojištění jinými pojišťovnami, a výplatu požárních náhrad jinou pojišťovnou, nezodpověděv v tomto směru otázky úplně, jde o zatajení závažných skutečností pro posouzení risika, jež mělo vliv na rozhodnutí se pojišťovny o přijetí návrhu.

(Rozh. ze dne 3. května 1934, Rv II 465/32.)

Jan V. dopojistil u žalované pojišťovny nemovitosti proti škodě požárem. Vyhořev, oznámil Jan V. žalované pojišťovně škodu, načež mu žalovaná pojišťovna sdělila, že odstupuje od smlouvy a odmítla vyplácet požadovanou náhradu. Odstoupení od smlouvy odůvodňovala žalovaná pojišťovna tím, že Jan V. zamlčel odmítnutí pojištění jinými pojišťovnami a že zamlčel vyplacení požárních náhrad, pokud převyšovaly 80.000 Kč. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se postupitelka Jana V-a na žalované pojišťovně zaplacení pojistné náhrady. **O b a n i ž š í s o u d y** žalobu zamítly, **o d v o l a c í s o u d** z těchto důvodů: Právnem napadený rozsudek odůvodňuje ustanovením čl. 7 poj. podmínek právo žalované od pojišťovací smlouvy odstoupiti, neboť srovnáním odpovědí Jana V-a na otázky 7. a 8. dotazníku s ostatními výsledky průvodního řízení je prokázáno, že otázky ty byly zodpověděny neúplně a nepravdivě, tak, jak první soud zjišťuje. I kdyby se uznalo, že v případě pojišťovny P. může býti pochybno, zda si Jan V. byl toho vědom, zda šlo o zrušení pojištění či o odmítnutí, přece napadený rozsudek správně zjišťuje, že Jan V. zamlčel odmítnutí pojišťovnou S., R. a pojišťovnou A., a že zamlčel vyplacení požární náhrady, pokud převyšovaly 80.000 Kč. V otázce 8. návrhu se výslovně mluví o škodě požárem nejen na předmětech navrhovaných, zde pile, nýbrž i jiných. Nemůže tedy dovolatelka poukazovati na to, že byla řeč jen o pile. Kromě toho zjistil napadený rozsudek podle posudku znalce, že šlo o nesprávné a neúplné údaje o podstatných nebezpečenských okolnostech, a to vinou pojistníka. Ostatně podle odst. (1) čl. 7 podmínek každá okolnost, na niž se pojišťovatel také tázal, platí v pochybnosti za závažnou. Bylo tedy právnem žalované podle čl. 7 všeobecných pojišťovacích podmínek od-